

Številka: 00104-261/2018/5

Datum: 15. 11. 2018

Odgovor Vlade Republike Slovenije na pisno poslansko vprašanje Jožeta Tanka v zvezi z osnovnim zneskom minimalnega dohodka

Vlada Republike Slovenije je prejela pisno poslansko vprašanje Jožeta Tanka v zvezi z osnovnim zneskom minimalnega dohodka, v katerem uvodoma navaja, da se bosta zaradi Zakona o spremembi Zakona o socialno varstvenih prejemkih z zvišanjem osnovnega zneska minimalnega dohodka povišala tudi denarna socialna pomoč in varstveni dodatek. Vlada Republike Slovenije nujni postopek za sprejem navedenega zakona utemeljuje s tem, da se prepreči poslabšanje položaja socialno najbolj ogroženih, saj bi bil osnovni znesek minimalnega dohodka, ki določa ocenjeni znesek za preživetje, po januarju 2019 določen prenizko.

Vlada Republike Slovenije po postavljenih vprašanjih podaja naslednji odgovor.

1. Koliko je vseh upokojencev v Republiki Sloveniji, ki prejemajo pokojnino nižjo od 392,75 evrov?

Uživalcev pokojnin, ki nimajo sorazmernega dela pokojnine ali delne pokojnine in imajo manj kot 392,75 evrov pokojnine, je bilo septembra 2018 75.592. Od tega:

- 24.622 starostnih,
- 18.680 invalidskih in
- 32.290 družinskih/vdovskih (družinske 17.341, vdovske 14.949).

2. Koliko je upokojencev v Republiki Sloveniji, ki imajo vsaj 10, 20, 30 in 40 let delovne dobe in prejemajo pokojnino nižjo od 392,75 evrov?

Med uživalci starostne ali invalidske pokojnine iz 1. vprašanja, jih je bilo s pokojninsko dobo:

- od 20 do pod 30 let 17.115 starostnih in 5543 invalidskih,
- od 30 do pod 40 let 1740 starostnih in 151 invalidskih,
- 40 let ali več 169 starostnih (predčasne pokojnine in ožji obseg pravic) in 2 invalidski (ožji obseg pravic).

3. Koliko je upokojencev v Republiki Sloveniji, ki izpolnjuje pogoje za varstveni dodatek in od tega takšnih, ki imajo kot zavarovanje vračila iz dediščine še vedno vpisano hipoteko na

nepremičnino?

V zvezi s zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve na nepremičninah v lasti upravičenca do varstvenega dodatka (kot zavarovanje terjatve RS v zapuščinskem postopku po pokojnem upravičencu do varstvenega dodatka) pojasnujemo, da so bile z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 88/16, v nadaljnjem besedilu: ZSVarPre-E) vse takrat obstoječe zaznambe s strani Vrhovnega sodišča RS po uradni dolžnosti izbrisane, nove pa se vpisujejo ob izpolnjevanju naslednjih kumulativnih pogojev:

- če ima posameznik v lasti stanovanje ali stanovanjsko hišo, v katerem oziroma kateri dejansko biva in ima prijavljeno stalno prebivališče, v vrednosti nad 120.000 evrov,
- če center za socialno delo po prosti presoji odloči, da si posameznik preživetja s tem stanovanjem ali stanovanjsko hišo zaradi okoliščin, na katere ne more vplivati, začasno ne more zagotoviti in
- če se ugotovi, da je v zadnjih 24 mesecih varstveni dodatek prejel več kot 18 krat in
- če posameznik soglaša z vpisom prepovedi odtujitve in obremenitve vseh nepremičnin, katerih lastnik je, v zemljiško knjigo v korist Republike Slovenije.

Z uveljavitvijo ZSVarPre-E konec februarja 2017 je v prvi polovici leta 2017 prišlo do zvišanja števila upravičencev do varstvenega dodatka, pa tudi starostna struktura le-teh se je nekoliko spremenila. Število upravičencev do varstvenega dodatka se je junija 2017 v primerjavi z decembrom 2016 sicer povišalo v vseh starostnih razredih, največji porast števila pa je bil opazen med upravičenci v višjih starostnih razredih, in sicer v starostnem razredu 66 do vključno 79 let je bil porast 60 %, v najvišjem starostnem razredu (80 let in več) pa je bil porast 77 %. Podatki nakazujejo, da je bil ZSVarPre-E dobro zastavljen, saj se njegovi učinki že kažejo tako v zvišanju celotnega števila upravičencev do varstvenega dodatka, kot tudi med starejšo populacijo. Ker je bil namen ukrepa izboljšati položaj starejših, med katerimi so zelo visoke stopnje tveganja revščine, še posebej starejših enočlanskih gospodinjstev, lahko ukrep ocenimo kot uspešen in predpostavljamo, da se bo v prihodnjih letih vsaj delno odrazil tudi v upadu stopnje tveganja revščine starejših.

V spodnjih tabelah so prikazani podatki o številu upravičencev do varstvenega dodatka po starostnih razredih za obdobje julij 2015 - julij 2017 ter za mesec avgust 2018.

Število upravičencev do VD po starostnih razredih, julij 2015 - julij 2017

	1. julij 2015		1. december 2015		1. julij 2016		1. december 2016		1. julij 2017	
	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%
do vključno 35 let	851	8,4	887	8,7	941	8,8	1.023	9,1	1.352	8,1
36-50 let	1.716	17,0	1.783	17,4	1.850	17,4	1.932	17,3	2.468	14,9
51-65 let	2.553	25,3	2.667	26,0	2.888	27,1	3.004	26,8	4.125	24,8

66-79 let	3.308	32,8	3.314	32,4	3.423	32,1	3.626	32,4	5.797	34,9
80 let in več	1.658	16,4	1.593	15,6	1.552	14,6	1.616	14,4	2.863	17,2
Skupaj	10.086	100	10.244	100	10.654	100	11.201	100	16.605	100

Število upravičencev do varstvenega dodatka po starostnih razredih avgust 2018

Mesec	Starostni razred	Število upravičencev
1.8.2018	15-26	556
1.8.2018	27-35	1.019
1.8.2018	36-50	2.766
1.8.2018	51-59	2.205
1.8.2018	60-65	2.737
1.8.2018	66-79	6.655
1.8.2018	80 in več	3.119

Upokojencev v Republiki Sloveniji, ki izpolnjujejo pogoje za varstveni dodatek oziroma so upravičeni do varstvenega dodatka, je 12.637 (podatek za mesec september 2018), pri čemer nobeden nima kot zavarovanje vračila iz dediščine v zemljiški knjigi vpisane zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve na nepremičninah v njegovi lasti.

4. Koliko je upokojencev v Republiki Sloveniji, ki prejemajo pokojnino nižjo od 392,75 evrov in ne izpolnjujejo pogojev za varstveni dodatek?

V zvezi z izpolnjevanjem pogojev za upravičenost do varstvenega dodatka pojasnjujemo, da je ta pravica namenjena osebam, ki si materialne varnosti (trajnih potrošnih dobrin) ne morejo zagotoviti zaradi okoliščin, na katere sami ne morejo vplivati.

Upravičenci so:

- državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji,
- tujci z dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji in stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji,
- osebe, ki lahko varstveni dodatek uveljavljajo na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, in so:
- trajno nezaposljivi ali trajno nezmožni za delo ali starejši od 63 let (ženske) oziroma od 65 let (moški) in niso delovno aktivni (niso zaposleni) in
- so upravičeni do denarne socialne pomoči oziroma bi lahko bili upravičeni do denarne socialne pomoči ali
- če njihov dohodek oziroma lastni dohodek družine presega cenzus za pridobitev denarne socialne pomoči, ne presega pa cenzusa za varstveni dodatek.

Kot trajno nezmožna za delo se šteje oseba, ki:

- ima status invalida I. kategorije
- je invalidsko upokojena
- ima status invalida po zakonu, ki ureja varstvo duševno in telesno prizadetih oseb ali
- ima mnenje invalidske komisije Zavoda za

pokojninsko in invalidsko zavarovanje o trajni nezmožnosti za delo – invalidska komisija izda mnenje na zahtevo osebe, ki uveljavlja pravico do varstvenega dodatka in ki plača to mnenje invalidski komisiji.

Kot trajno nezaposljiva oseba se šteje oseba, ki:

- razpolaga z odločbo o nezaposljivosti Zavoda za zaposlovanje Republike Slovenije po predpisih o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov oziroma drugega ustreznega organa po predpisih, ki urejajo status invalidov.

Do varstvenega dodatka je upravičena samska oseba, ki izpolnjuje druge z zakonom določene pogoje in njen mesečni dohodek ne presega 577,34 evra,

- če ima samska oseba tudi lastni dohodek, se varstveni dodatek določi v višini razlike med 577,34 evra in lastnim dohodkom,
- za družino je varstveni dodatek določen v višini razlike med cenzusom družine za varstveni dodatek in lastnim dohodkom družine,
- za pridobitev varstvenega dodatka se ne upoštevajo denarna sredstva (prihranki) samske osebe v višini do 2500 evrov oziroma do 3500 evrov pri družini.

Pri ugotavljanju upravičenosti do varstvenega dodatka se tako poleg izpolnjevanja pogoja »trajna nezaposljivost ali trajna nezmožnost za delo ali starost od 63 let (ženske) oziroma od 65 let (moški) in ni delovno aktivna oseba (ni zaposlen)« in dohodkov, preverja še, če ima posameznik v lasti premoženje, ki se po zakonu upošteva, pa tudi, ali si posameznik lahko zagotovi preživetje s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati (npr. polnoletni otroci).

Uživalcev pokojnin, ki nimajo sorazmernega dela pokojnine ali delne pokojnine in imajo manj kot 392,75 evrov pokojnine, je bilo septembra 2018 75.592.

V Republiki Sloveniji je bilo v obdobju od oktobra 2017 do septembra 2018 29 upokojencev, ki prejemajo pokojnino nižjo od 392,75 evrov in iz različnih razlogov ne izpolnjujejo pogojev za varstveni dodatek. Podatek je pridobljen iz informacijskega sistema centrov za socialno delo in se nanaša na predpostavko, koliko vlog za varstveni dodatek upokojencev, ki prejemajo pokojnino nižjo od 392,75 evrov, je bilo zavrnjenih in nimajo veljavne pravice do varstvenega dodatka.

5. Koliko vlog za varstveni dodatek je bilo v preteklosti (v letih od 2012 do 2017) zavrnjenih, ker niso izpolnjevali pogojev za varstveni dodatek?

Tabela prikazuje število zavrnjenih vlog za varstveni dodatek od leta 2012 do 2017 samo zaradi previsokih dohodkov oziroma dohodkov, ki presegajo zakonsko določen cenzus za varstveni dodatek.

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
14.270	1.927	1.155	1.002	1.136	6.263	3.516

Kot že omenjeno pri odgovoru na 4. vprašanje, obstajajo tudi drugi razlogi za neupravičenost do varstvenega dodatka (npr. posameznik ni trajno nezaposljiv ali trajno nezmožen za delo ali starejši od 63 let (ženske) oziroma od 65 let (moški); posameznik ima v lasti premoženje, ki se po zakonu upošteva in presega zakonsko določeno mejo za upravičenost do pravice; posameznik si lahko zagotovi preživetje s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati).

6. Koliko ti. »kmečkih zavarovancev« prejema pokojnino nižjo od 392,75 evrov in koliko od teh

ne izpolnjuje pogojev za varstveni dodatek?

Uživalcev kmečke pokojnine po Zakonu o starostnem zavarovanju kmetov je bilo konec septembra 140:

- 25 jih ima kmečko borčevsko pokojnino, ki znaša 495,53,
- preostalih 115 pa kmečko pokojnino, ki znaša 247,77 evra in je tako nižja od 392,75 evra.

115 uživalcev kmečke pokojnine po SZK je imelo po podatkih za september 2018 pokojnino nižjo od 392,75 evra, med njimi jih je imelo 6 varstveni dodatek.

7. Koliko vlog za varstveni dodatek je bilo v preteklih letih (v letih od 2012 do 2017) zavrjneno ti. »kmečkim zavarovancem« in koliko od tega zaradi razloga, ker imajo v lasti nepremičnine previsoke vrednosti?

S podatkom o tem, koliko vlog za varstveni dodatek je bilo v preteklih letih (v letih od 2012 do 2017) zavrjenih t.i. »kmečkim zavarovancem« in koliko od tega iz razloga, ker imajo v lasti nepremičnine previsoke vrednosti, ministrstvo ne razpolaga.

8. Koliko ti. »kmečkih zavarovancev« prejema varstveni dodatek in imajo kot zavarovanje vračila iz dediščine še vedno vpisano hipoteko na nepremičnino?

Uživalcev kmečke pokojnine po Zakonu o starostnem zavarovanju kmetov je bilo konec septembra 140:

- 25 jih ima kmečko borčevsko pokojnino, ki znaša 495,53,
- preostalih 115 pa kmečko pokojnino, ki znaša 247,77 evra in je tako nižja od 392,75 evra.

115 uživalcev kmečke pokojnine po SZK je imelo po podatkih za september 2018 pokojnino nižjo od 392,75 evra, med njimi jih je imelo 6 varstveni dodatek.

Nobeden od upravičencev do varstvenega dodatka nima kot zavarovanje vračila iz dediščine v zemljiški knjigi vpisane zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve na nepremičninah v njegovi lasti.